

TEMA ADI : Sanat

METİN ADI : Ham Maddesi Metal Olan Geleneksel El Sanatları

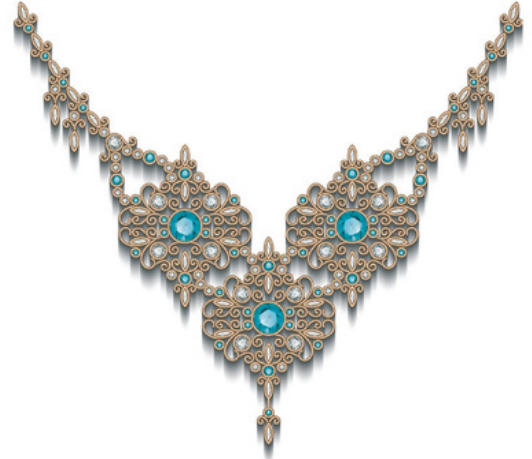
METNE HAZIRLIK

1. Geleneksel el sanatları denince aklınıza neler geliyor?
2. Evinizde demirden, bakırdan veya gümüşten yapılan özel eşyalar var mı? Bu eşyaların neden önemli olduğunu düşünüyorsunuz?

Metni noktalama işaretlerine dikkate ederek sessiz okuyunuz.

HAM MADDESİ METAL OLAN GELENEKSEL EL SANATLARI

Ham maddesi metal olan geleneksel el sanatları; kullanılan madene, kullanım alanına, tekniklerine vb. sınıflandırmak mümkündür. Anadolu'da Tunç Çağı'nda bakıra kalay katılarak tuncun elde edilmesinden sonraki dönemlerde bakır, altın, gümüş gibi madenler dövme, dökme tekniğiyle işlenmişlerdir. Roma, Bizans dönemlerinde Anadolu'nun gelişmiş maden sanatı atölyelerinin bulunduğu bilinmektedir.

Büyük Selçuklular ile birlikte İslam maden sanatında önemli gelişme görülmektedir. Selçuklular sanatın birçok dalında olduğu gibi maden sanatının gelişiminde de önemli rol oynamışlardır. Bu dönemlerde gelişmiş maden sanatı atölyelerinin bulunduğu yerleşim yerleri arasında Konya, Mardin, Hasankeyf, Diyarbakır, Cizre, Siirt, Harput, Erzurum ve Trabzon başta gelmektedir. Osmanlı Dönemi'nde Anadolu'da, Balkanlarda maden sanatının doruk noktasına ulaştığı bilinmektedir.

Gaziantep, Kahramanmaraş, Mardin, Diyarbakır, Siirt, Tokat, Malatya, Elazığ, Erzurum, Trabzon, Giresun, Ordu, Sivas, (...) Bursa, İstanbul, Edirne Osmanlı Dönemi'nde maden sanatının merkezi olan illerdir. Maden işçiliğinde dövme, telkâri, kazıma (kalemkâr), çekiç işi, kakma, (...) savatlama, ajur kesme gibi teknikler kullanılmaktadır.

Demircilik

Demir; kapı tokmakları, mutfak araçları, hayvan koşumları, tarım ve müzik aletleri gibi eşyaların yapımında kullanılmaktadır.

Anadolu'da demir sanatıyla yapılan bazı eşyalar

Bakırcılık

Yapılan araştırmalar; Anadolu'da bakırcılığın gelişiminin, çok eski tarihlere dayandığını, bakır cevher yataklarının eskiden beri işletildiğini doğrulamaktadır. Anadolu sanatında önemli bir yeri olan bakır, süslemeye de çok elverişli bir madendir. Günlük kullanımda kap-kacak, takılar, miğferler, kapılarda, kapı süslemelerinde, yapı unsuru olarak kullanılmıştır. En çok kullanılan maden bakırdır. Bakır kap yapım teknikleri; dövme, dökme, sıvama (tornada çekme), preste basma olarak dört çeşittir. Günümüzde en çok kullanılan maden işleme olarak bakır, kalaylanarak mutfak eşyası yapımıyla geniş bir şekilde sürdürülmektedir.

Gaziantep'te bakır işleme sanatıyla yapılan tepsi

Altın - Gümüş İşleri

Altın ve gümüşten kuyumculuk, takı, günlük kullanım eşyaları ve aksesuarlar; telkari, savat, dövme, dökme vb. teknikler kullanılarak yapılmaktadır.

Altın işlemeciliğiyle yapılan bir takı

Genel ağdan alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimeleri yanda verilen bulmacada bularak belirginleştiriniz. Ardından bulmacanın altında yer alan açıklamaların önüne uygun kelimeleri yazınız.

DÖVME	DÖKME
ATÖLYE	TELKÂRİ
AJUR	KALEMKÂR
TOKMAK	SAVATLAMA
PRES	MİMARİ

P	R	E	S	I	T	M	Ü	T	L	S
Y	M	İ	M	A	R	İ	B	O	G	A
Z	E	O	R	A	T	İ	F	K	N	V
T	S	Y	D	H	P	R	Ü	M	P	A
E	N	D	Ö	V	M	E	Ç	A	Ş	T
L	E	Y	O	M	L	İ	A	K	V	L
K	A	J	U	R	Ş	D	Ü	Ç	A	
Â	C	Y	D	L	K	E	N	T	B	M
R	D	Ö	K	M	E	P	İ	E	K	A
İ	U	S	A	H	N	E	F	Ş	M	K
D	K	A	L	E	M	K	Â	R	F	R
A	T	Ö	L	Y	E	T	İ	R	A	Ş

Pres

İşletme, onarma, düzeltme vb. işlemlerin uygulanması için bir nesneyi, iki ağırlık arasında mekanik olarak sıkıştırmaya yarayan alet.

Dövme

Kızgın durumdayken dövülerek biçim verilmiş metal eşya.

Ajur

Delikli örgü, gözenek.

Dökme

Kalıba dökülmek yoluyla yapılmış.

Mimari

Belli ölçü ve kurallara göre yapılar yapma sanatı, mimarlık.

Atölye

Zanaatçıların veya resim, heykel sanatlarıyla uğraşanların çalıştığı yer.

Savatlama

Gümüş üstüne kurşunla kara nakışlar işlemek.

Tokmak

Kapıya asılı duran ve kapıyı açmaya yarayan topuz.

Telkâri

Tel durumundaki gümüşü, altını örerek veya bir şey üzerine kakarak yapılan iş.

Kalemkâr

Tavan ve duvarlara kabartma gibi görünen resimler yapan sanatçı.

ETKİNLİK

1) Bakıra kalay katılarak elde ediliyordu.

KİMLİK

2) Büyük Selçuklular zamanında görülmüştür.

3) Osmanlı Devleti zamanında olmuştur.

4) Kapı tokmakları, mutfak araçları, hayvan koşumları, tarım ve müzik aletlerinin yapımında kullanılmaktadır.

Metinle ilgili aşağı

1. Anadolu'da Tunç Çağı'nda, tunç nasıl elde ediliyordu?
2. İslam maden sanatında büyük gelişmeler hangi devlet zamanında?
3. Maden sanatının doruklara ulaşması hangi devlet zamanının?
4. Demir hangi aletlerin yapımında kullanılmaktadır?
5. Bakır günlük kullanımda hangi eşyalarda kullanılmaktadır?
6. Altın-gümüş işlerinde hangi teknikler kullanılır?

5) Kap-kacaklarda, takılarda, miğferlerde ve kapı süslemelerinde kullanılmaktadır.

6) Telkâri, savat, dövme ve dökme teknikleri kullanılır.

Her bir madde için iki başlık öneriniz. Bu başlıkları ve nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım:

Metal Sanatı

Seçme nedenim:

Metinde metal ile yapılan sanatlar anlatılmaktadır.

İkinci başlığım:

Geleneksel Maden İşçiliği

Seçme nedenim:

Metin, madenlerin nasıl işlendiğini açıklamaktadır.

4. ETKİNLİK

Aşağıda verilen görsel sanat dallarından hangisi ya da hangilerini yapmak isterdiniz? Nedenleriyle birlikte yazınız.

Ben resim yapmayı ve fotoğraf çekmeyi isterdim. Resim yaparken hayal gücümü kullanabilirim. Fotoğraf çekerken ise doğadaki güzel anları yakalayabilirim.

5. ETKİNLİK

Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğünün genel ağ sitesine ait aşağıdaki görseli inceleyiniz. Siteyle ilgili soruları görselden hareketle cevaplayınız. Ardından verilen bilgileri okuyunuz.

1) Güzel sanatlar hakkında bilgi vermek ve kültürel değerleri tanıtmak amacıyla kurulmuş olabilir.

2) Öğrenciler, öğretmenler, sanatçılar ve sanatla ilgilenen kişiler ziyaret ediyor olabilir.

3) Resim, heykel, müzik, tiyatro ve geleneksel sanatlarla ilgili bilgiler yer alıyor olabilir.

4) Sanat hakkında bilgi almak, araştırma yapmak ve etkinlikleri öğrenmek için ziyaret ediyor olabilir.

5) Evet, güvenilir bir sitedir. Çünkü “gov.tr” uzantılıdır ve devlet kurumuna aittir.

HABERLER / DUYURULAR

1. “guzelsanatlar.ktb.gov.tr” sitesi hangi amaç ya da amaçlarla kurulmuş olabilir?
2. “guzelsanatlar.ktb.gov.tr” sitesini kimler ziyaret ediyor olabilir?
3. “guzelsanatlar.ktb.gov.tr” sitesinde hangi konularla ilgili bilgiler yer almaktadır?
4. İnsanlar “guzelsanatlar.ktb.gov.tr” sitesini neden ziyaret ediyor olabilir?
5. “guzelsanatlar.ktb.gov.tr” sitesi güvenilir bir site midir? Neden?

Her genel ağ sitesi ve blog (ağ günlüğü, günce) belirli bir ilgi alanına hitap eder. Örneğin sinemayla ilgili bir site ya da bloğu hazırlayanların amacı sinemayla ilgilenen kişilerin bloglarını ziyaret etmesini sağlamaktır. İnsanlar ilgi alanları ve ihtiyaç duyduğu bilgilere göre çeşitli site ve blogları ziyaret eder. Bazı site ve bloglar içinde herhangi bir konuyla ilgili bilgi, reklam, video barındırırken bazıları da doğru olmayan bilgiler içerebilmektedir. İlgi alanlarımız ya da ihtiyaç duyduğumuz bilgilere ulaşırken hangi site ve bloglardan faydalandığımıza dikkat etmeliyiz. İnternet içerisinde sadece doğru bilgilerin değil, yanlış birçok bilginin de yer aldığını unutmamalıyız.

6. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında hazırlayarak sınıfa getirdiğiniz oyun hamurlarından çeşitli şekil ya da varlıklar yapınız. Ardından öğretmeninizin kontrolünde bu şekil ve varlıkları sınıf tahtası önünde uygun bir şekilde sergileyiniz. Arkadaşlarınızın ortaya koydukları ürünleri inceleyiniz. Arkadaşlarınızla bu şekil ve varlıkları yaparken neler hissettikleri, ne gibi zorluklarla karşılaştıkları ve ne düşündükleri hakkında konuşunuz.

7. ETKİNLİK

Demirden, bakırdan ya da altından çeşitli aletler veya eşyalar yapan bir sanatçı olduğunuzu düşününüz. Hayal gücünüzü de kullanarak bu konuda bir hikâye yazınız. Hikâyenizde gerçek ve mecaz anlamlı kelimeleri doğru şekilde kullanmaya özen gösteriniz.

Ateş ve Hayal

Ben küçük bir atölyede çalışan bir bakır ustasıyım.
Ocağın ateşini yakarım. Ateş gerçekten yanar ama
bazen içimdeki sanat sevgisi de yanar.

Bakırı çekiçe döverim. Çıkan sesler bana müzik gibi
gelir. Ellerim yorulur ama kalbim yorulmaz.

Bir gün küçük bir kız için bakırdan bir tac yaptım. Tac
parladı, kızın gözleri de parladı. O an yüzümde güller
açtı.

Ben madenleri işlerim ama aslında hayalleri
şekillendiririm. Çünkü sanatın ateşi içimde hiç sönmez.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Sınıfa severek okuduğunuz roman, hikâye, masal ya da şiir türünde yazılmış bir kitap getiriniz.